

Posudek diplomové práce Bc. Martina Čadka „ Vliv tělesného stigmatu na vztah pacienta a lékaře“

Diplomová práce sleduje ev. přítomnost stigmatu vázaného na hmotnost v kontextu zdravotní péče. Toto zadání je zajímavé, neboť obrací pozornost ke zdravotníkům, jejich váze a možným konsekvencím na vnímaný vztah pacient-lékař.

Posuzovaná práce patří svým rozsahem mezi obsáhlé diplomové práce. V číslech: čítá 153 stran, z toho 97 zaujímá samotný text, 14 stran seznam literárních zdrojů a následují obsáhlé přílohy.

Diplomová práce je rozdělena obvyklým způsobem, přibližně v polovině na literárně přehledovou část a vlastní empirické šetření. Práce je členěna do šesti kapitol, jejichž očíslování není zcela obvyklé. Číslován je již úvod, poté následuje druhá kapitola literárního přehledu včetně cílů vlastního výzkumu, třetí je nazvána metodou, ale obsahuje i výsledky. Čtvrtá je diskusí, pátá citované zdroje a poslední šestá jsou přílohy.

V teoretické části autor nejprve definuje klíčové pojmy (stigma, předpojatost, stereotyp, předsudek, diskriminace, obezita), které dále rozpracovává v jediném celku (2.1. až 2.15.2.) Přehlednosti práce by prospělo jiné členění uvedené části, např. do samostatných oddílů či kapitol, které by obsahovaly příslušné subkapitoly. Teoretická východiska stigmatu (2.13.) by bylo vhodné v textu „předsadit“, nabízí se za kapitolu 2.4., ve které je pojem stigmatu vázaného na váhu poprvé zmiňován. Na místě by bylo samostatné vyčlenění tématu o stereotypech (3 stránky) a nikoli tedy jejich zařazení do kapitoly o genderové problematice. Obezitě je věnován jen omezený prostor (3 stránky), zmíněn je multifaktoriální pohled na etiopatogenezu.

Výběr témat je adekvátní vzhledem k zaměření práce. Pozitivně lze hodnotit orientaci na gender aspekty, které jsou v práci opakovaně zmiňovány. Pozornost je zde věnována i vlivu věku a BMI. Zhodnoceny jsou i možnosti a metody měření stigmatu. Navzdory rozsáhlosti práce se autorovi podařilo sepsat sevěřený text, ve kterém je vše směřováno k zadání, kterým je tělesné stigma v souvislosti s nadměrnou hmotností.

V textu je prezentováno množství studií, často s jejich podrobným popisem a kritickým zhodnocením (ohledně vzorku, designu studie, metodologických limitů apod.). Citace jsou původní, často aktuální (poslední dekáda, i z roku 2016), ovšem výlučně v angličtině, ani jedna česká.

Cíl empirického šetření bylo sledování postojů účastníků vůči lékaři s normální hmotností a obezitou. Vzorek sestává z 82 osob obecné populace ve věku 18 až 55 let, kteří nejsou zdravotníky ani psychology (ani studenty těchto oborů), nenavštívili psychologa a v poslední době se neúčastní programu snižování hmotnosti. Výběr účastníků (přes internet a sociální sítě) a výše uvedená kritéria zařazení do vzorku jsou uvedena a zdůvodněna. Charakterizovány jsou metody (video imitující návštěvu u lékaře), užití škály Attitudes towards Obese Persons (ATOP), Beliefs about Obese Persons (BAOP), F škála měřící stigmatizaci vzhledem k hmotnosti, dále škála měřící fyzickou aktivitu (IPAQ) a dva další dotazníky, konstruované pro studii. Sledovány byly i sociodemografické údaje. Při popisu metod nejsou uvedeny jednotlivé škály.

Soubor je popsán velmi stručně (chybí SD, minimální a maximální hodnoty) a s tím souvisí některé otázky pro obhajobu. Výzkum měl složitou strukturu (popsána na straně 55 – 56), neboť bylo realizováno osm různých experimentálních podmínek – jiný typ lékařské konzultace, pohlaví a rozdílná hmotnost.

V celé práci nejsou tabulky číslovány, postrádám na ně také odkazy v textu. Na straně 59 je stejný průměr (30,74) u věku i BMI? Přivítala bych komparaci s jinými studii u zde nalezených skóreů v ATOP, BAOP a F škále. Bylo by vhodné odděleně uvést charakteristiky pro muže a ženy. V kapitole Analýza dat není orientace jednoduchá, není zde řazení podle hypotéz. K potvrzení či vyvrácení hypotéz se diplomand vyjadřuje až v kapitole diskuse. Lze zvažovat, zda 4,5 strany diskuse jsou dostačující k takto rozsáhlému empirickému šetření s mnoha proměnnými. Závěr na 8 řádkách je velmi stručný. Neobsahuje shrnutí výsledků prezentované práce, ale zmínění jsou autoři jiných studií, což by spíše patřilo do kapitoly diskuse.

K posuzované práci mám některé otázky:

Proč byl vzorek charakterizován pouze jako celek?

Lišili se muži a ženy výzkumného souboru ve sledovaných demografických charakteristikách?

Lišili se muži a ženy výzkumného souboru ve skórech užitých metod?

Proč byla sledována konzumace alkoholu a kouření? Pracovalo se s tím dále?

Proč nebyla sledována jejich ev. nemocnost?

Pro obhajobu dále kladu otázku, jaký byl podíl diplomanda na daném výzkumu?

V úctyhodném seznamu literárních zdrojů se autorovi přesto nepodařilo vyvarovat se některých nepřesností, např. chybí Ross, Flynn, & Pate, 2016, nejednotnost Ogden & Clementi, 2010 na téže stránce Ogden et al. 2010, Thomas et al., Thomaset al., dva autoři v textu and, jinde &.

Závěr: Diplomová práce Bc. Martina Čadka „ Vliv tělesného stigmatu na vztah pacienta a lékaře“ splňuje nároky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji proto k obhajobě.

Návrh klasifikace: v závislosti na průběhu obhajoby – výborně – velmi dobře

V Praze dne 29. srpna 2016

PhDr. Tamara Hrachovinová, CSc.